

(Fortsættelse 25)

HURRA, SOMMERFERIE I NAKSKOV!

Imidlertid nærmede skoleåret sig sin afslutning og sommerferien begyndte. Både den skriftlige og mundtlige eksamen var vel overstået, for mit vedkommende med gode gennemsnitskarakterer, så derfor skulle jeg begynde i fjerde klasse efter sommerferien. Alt tegnede derfor lyst set med mine øjne, særlig fordi sommerferien nu var meget tæt på, og snart oprandt dagen, da jeg skulle med toget fra Københavns Hovedbanegård. Far havde allerede dagen i forvejen været inde på Godsbanegården, for at sende min cykel af sted til Nakskov. Den ville nemlig være uundværlig under mit sommerophold der. Mor havde pakket en stor brune og lidt slidt kuffert med al det tøj, som jeg skulle have med og som hun mente jeg ville få brug for i de syv uger, jeg skulle tilbringe hos familien i Nakskov. Det var dog beregnet, at undertøj, bluser og strømper skulle vaskes flere gange i løbet af ferien, men det var ikke noget, jeg tog mig af eller bekymrede mig om, for det havde mor alt sammen aftalt med min kære tante Alma.

På fotoet til venstre ses indgangen til Nakskov Station, som efterhånden blev kendt for mig, fordi det var herfra jeg afrejste på feriebesøg hos mine morforældre i København, og som jeg naturligvis også vendte tilbage til på hjemrejsen. Senere, da vi boede i København og jeg holdt sommerferie hos min tante og onkel i Nakskov, var det også her jeg ankom til og efter ferien igen afrejste fra. – På fotoet til højre, som er optaget fra Stationspladsen, ses Nygade løbe tværs gennem billedet og med Danagade beliggende til venstre i billedet. Den høje bygning bagest i billedet, som delvis er dækket af det høje træ i forgrunden, husede i mange år biografen KINO, hvor jeg i 1938 havde set Walt Disneys første lange tegnefilm "Snehvide og de syv dværge". – Fotos: © 2001 Harry Rasmussen.

Efter som jeg tidligere har beskrevet mine togrejser frem og tilbage mellem Nakskov og København, skal jeg ikke trætte med at beskrive, hvordan min første ferierejse fra København til Nakskov formede sig. Mine forældre og søskende fulgte mig til banegården og der tog vi noget forlegne afsked med hinanden, idet mor bad mig huske på at være flittig til at skrive til dem. "Ja! Det skal jeg nok!" sagde jeg, dog uden særlig overbevisning, og viste mig da også

siden som en meget lidt flittig brevsriver til mine forældre. Til gengæld holdt min tante Alma via sine breve jævnligt mor underrettet om, hvordan jeg havde det og trivedes under opholdet hos dem.

Lige fra første øjeblik, jeg ankom til Nakskov, og min tante og fætter tog imod mig på banegården - onkel var på arbejde på Skibsværftet - følte jeg mig velkommen og godt behandlet, og denne følelse blev ikke mindre, da min onkel kom hjem efter fyraften senere på dagen. Han talte venligt og muntert til mig og sagde, at han håbede jeg ville få en god tid hos dem. "Jeg har snart ferie," sagde han, "og så skal vi ud til stranden og ligge i telt!" - "Ud til stranden" vidste jeg betød Maglehøj Strand syd for Tillitse og Majbølle, som jeg jo kendte fra den tid, hvor vi boede i Tillitse, og hvor vi lige fra jeg var en lille dreng ofte var taget ud for at bade om sommeren.

At "ligge i telt" var nyt for mig, for det havde jeg aldrig prøvet før, og vidste derfor ikke helt præcist, hvad det betød. Men det skulle snart vise sig, at min onkel og tante havde købt en sommerhusgrund i et nyligt udstykket landbrugsareal nord for stranddiget, ikke langt fra vejen fra Maglehøj Strand over Majbølle, Spidsby og Kuditse til Nakskov. Der var derfor heller ikke langt til mine bedsteforældre, som boede i Majbølle.

Imidlertid gik de første cirka fjorten dage af min sommerferie med, at Børge og jeg sov længe om morgenen. Vi sov begge i min onkel og tantes store soveværelse, hvor der op mod væggen ind til stuen stod to barnesenge i forlængelse af hinanden. Onkel og tante sov i en stor dobbeltseng, hvis ene side kun befandt sig cirka halvanden meter fra de to børnesenge. På grund af sin beliggenhed på øverste, dvs. anden etage i ejendommen, havde lejligheden skråvægge, hvilket bidrog til at gøre den hyggelig. Der var to rum, en stor, nordvendt stue med kun ét forholdsvis stort vindue, og et endnu større, sydvendt soveværelse, som også kun havde ét stort vindue, og dertil et relativt stort køkken, samt en pænt stor entré og ditto hvidfliset toilet med træk og slip og porcelænhåndvask. Lejligheden var yderst velholdt og møbleret med gedigne egetræs- og mahognimøbler, og min tante satte en stor ære og et stort arbejde i, at renholde hele lejligheden. Man kunne derfor ikke finde støv nogetsteds eller sætte en finger på mangler eller defekter, alt var i den bedste orden.

Dette med ordenen og renligheden var noget jeg selv satte højt, for det havde vi også haft både i Tillitse og i Nakskov, men efter at vi var flyttet til København, var det som om mor tabte lysten eller måske ikke havde kræfter til at holde vores lejlighed helt så ren og ryddelig, som tilfældet før havde været. Til daglig havde hun jo travlt med at sy dagen lang og desuden lave aftensmad til os. Men støvet sænkede sig jævnt i hele lejligheden, godt hjulpet af støvet fra det

tøj, mor syede, og nullermændene bredte sig under senge og møbler. Som tilfældet var med de fleste andre arbejderfamilier dengang, havde mine forældre ikke råd til at have støvsuger, og derfor foregik al rengøring af lejlighedens værelser ved hjælp af fejekost og gulvskrubbe, og ingen af delene blev brugt særlig flittigt, men dog nok til, at der var rimelig rent og pænt hos os. Men det pinte mig alligevel lidt, at der var noget at udsætte på vores lejlighed og vores gamle møbler, og det bevirkede, at jeg ikke kunne lide at tage en kammerat med hjem, og desuden vidste jeg, at mor ikke brød sig om, at der kom fremmede, det være sig børn eller voksne, hos os. Dette forhold ændrede sig stort set ikke i hverken min eller mine søskendes barndom. Men efter at vi i marts 1940 var flyttet til Jægersborggade på det ydre Nørrebro, lykkedes det mig dog en kort overgang at bryde det "panser", mor med sin menneskeskyhed havde opbygget omkring os. Herom dog først senere.

HERLIGE FERIEDAGE HOS ONKEL OG TANTE

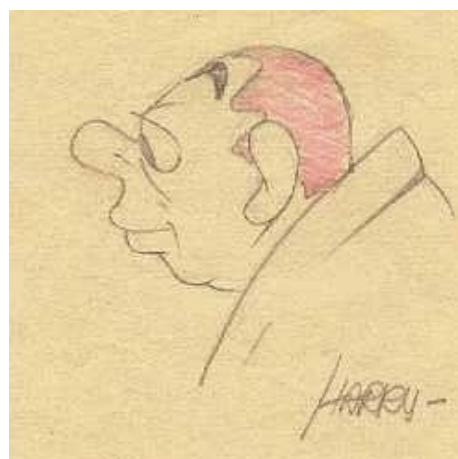
Feriedagene i Nakskov gik med leg nede i den store gård, der hørte til ejendommen. Her var der flere drenge og piger, som jeg lærte at kende. Men hverken min fætter Børge eller jeg var til de store kropslige udfoldelser, så vi sad for det meste og så på, mens de andre børn havde travlt med deres forskellige lege. Jeg ved ikke præcis, hvad der optog min fætters tanker, for han var en dreng af få ord. Men måske var det hans modeltog, for allerede som barn var han stærkt optaget af sin interesse for alt, hvad der havde med jernbanedrift at gøre. Oppe på loftet over lejligheden havde min onkel et lille værksted, og her havde han bl.a. også en mindre drejebænk, som han og Børge brugte, når de skulle fremstille skalamodeller af de tog, som Børge gerne ville indlemme i sin togsamling.

Min onkel Johannes var ferm til at bruge en hobbydrejebænk, for det hørte med til hans arbejde på Nakskov Skibsværft at fremstille professionelle skalamodeller af de store skibe, der blev bygget på værftet. Seks dage om ugen cyklede han hver dag frem og tilbage fra arbejdet, og hans arbejdstid begyndte klokken seks om morgenen og sluttede klokken fem om eftermiddagen, men dog afbrudt af to timers middagspause. Om lørdagen arbejdede han dog kun fra kl. seks morgen til kl.12 middag. Men når han kom hjem i middagspausen, fik vi varm mad, forret og efterret, som blev spist ved et lille bord i køkkenet, og derefter gik han ind i stuen, lukkede op for middagsradioavisen, tog dagens avis og satte sig i en af de store læderlænestole og kiggede lidt i avisen. Det varede i reglen ikke længe, før avisen sænkedes ned på hans skød, et tegn på, at han blundede og fik sig en tiltrængt lur på en lille halv times tid. Så vågnede han af sig selv, gik ud på toilettet og friskede sig lidt op, hvorefter han forlod lejligheden ad køkkentrappen, for at cykle tilbage til sit arbejde.

Når onkel Johannes var gået, kastede Børge og mig os over avisen, for at se, hvad dagens stribe med "Ferd'nand" havde at byde på. Vi syntes begge, at det var en hyggelig og morsom tegneserie, og for mit vedkommende var der også noget fascinerende ved den stil, hvori figurerne var tegnet. Stilen mindede nemlig lidt om 1930'ernes tegnefilmsstil, hvilket egentlig ikke var så mærk-værdigt, i betragtning af at seriens tegner, Mik, var den ene af Danmarks dengang to mest fremtrædende og betydelige tegnefilmstegnere. Men det vidste jeg naturligvis ikke noget om på det tidspunkt.

Et andet tidsfordriv, som Børge og jeg havde, når det var regnvejr eller vi ikke gad lege nede i gården længere, var at ligge på maven på gulvet i deres store soveværelse og læse tegneserierne i "Dansk Familieblad" og "Ude og Hjemme". Det var nemlig sådan, at min tante engang imellem hentede en stak ugeblade hos en veninde ude på Tårsvej, ikke så langt fra, hvor jeg havde gået i skole, da vi boede på Rosnæs. Denne veninde var gift med en malermester, og de boede i eget hus, hvor manden også havde sit malerværksted.

Børge og jeg kunne ligge i flere timer og læse de fortsatte tegneserier i de to ugeblade, og selv interesserede jeg mig især for "Dansk Familieblad"s tegneserie med Anders And, fordi den var tegnet i en såkaldt tegnefilmsstil. Anders And havde jeg jo set i nogle af de sort-hvide Mikkel Mus-film, der var blevet vist omme i Blågårds Kirkes menighedshus, men endnu havde jeg ikke hørt hverken Mickeys, Fedtmules eller Anders And's stemmer. Men samme ugeblads mesterligt tegnede tegneserier som "Jens Lyn" og "Detektiv X-9", begge tegnet af Alex Raymond, hørte også til mine tegneseriefavoritter. I "Ude og Hjemme" var det særlig "Store Klaus og Lille Klaus" ("Mutt and Jeff") af Bud Fisher, og science fiction-serien "Tom Trick/ Brick Bradford" af Clarence Gray, der fangede opmærksomheden.

Et par eksempler på tegninger, der er tegnet af mig som ca. 11-12-årig. Jeg sporede mig tidligt ind på at tegne i, hvad jeg dengang forstod ved en 'tegnefilmstil', hvor figurerne efter min opfattelse skulle være komiske og med afrundede former. Tegningen til højre er i virkeligheden en karikatur af en af min fætter Børges onkler, Ejvind Hansen. – Tegninger: © 1940-41 Harry Rasmussen.

Selv øvede jeg mig ind imellem på at tegne figurer i "tegnefilmsstil", og det slap jeg nogenlunde heldigt fra, syntes både jeg selv og andre. Min onkel og tante fik nogle af de tegninger, jeg lavede, mens jeg var på min første ferie hos dem, og de opbevarede disse resten af deres liv. De var tydeligvis stolte af mine små "kunstværker". Efter onkel og tantes død i hhv. 1989 og 1992 fik jeg tre af tegningerne tilbage, og på den ene af disse ser man en mand, iført kasket og med en malerpensel i den ene hånd og en fyldt malerbøtte i den anden, fare afsted i susende fart. Tegningen var inspireret af, at en af min onkel og tantes nære venner var håndværksmaler.

En anden af mine tegninger var et karikeret 'portræt' af en af fætter Børges onkler, som var saddelmager af profession og som havde værksted omme i byen. En tredje af de bevarede tegninger forestiller samme onkel sidde med cigar i munden og en ølflaske i hånden, alt imens han støtter sit tydeligt beduggede hoved i den anden hånd. I og for sig ubetydelige tegninger, men som nok var lidt usædvanlige, fordi de var tegnet af en kun 11-12-årig knægt. Tegningerne var desuden bebudende om, hvad der senere skulle følge fra min hånd af betydeligt bedre og naturligvis mere professionel tegnekunst.

Endnu et eksempel på min ca. 11-12-årige 'tegnefilmstil', hvor figurerne f.eks. kun havde fire fingre. Der er ikke tale om stor tegnekunst, men dog om, at det var tegninger af figurer som disse, der var medvirkende til at jeg i 1943, i en alder af kun 14 år, blev ansat som elev hos Dansk Farve- og Tegnefilm A/S. – Tegning: © 1940-41 Harry Rasmussen.

Min tante var i reglen travlt beskæftiget dagen igennem, idet hun stod tidligt op om morgenen og smurte frokostpakke til min onkel og lavede morgenmad til sig selv og ham. Imens sov Børge og jeg, men det hændte dog, at jeg vågnede og lindede lidt på det ene øje, for at se, hvad der foregik. Døren ud til køkkenet blev dog som regel lukket, formentlig mest for ikke at vække de to sovende uskyldigheder. Efter opvasken planlagde tante, hvad vi skulle have til middag den dag, og derefter cyklede hun hen til et sted, vistnok hos en læge eller tandlæge, hvor hun havde et morgenjob som rengøringskone. På

hjemvejen herfra gjorde hun i reglen indkøb et eller flere steder i byen, gerne hos slagteren og bageren, i ismejeriet og hos ostehandleren. Kolonialvarer som kaffe, te, sukker, mel og gryn, blev så vidt jeg husker fortrinsvis købt hos købmand Clausen, som havde købmandshandel på hjørnet af Tollesensvej og Rødbyvej, og altså i samme ejendom, som min tante og onkel boede i.

På fotoet til venstre ses Nakskovs hovedgade, Søndergade, som mod øst munder ud i Nybrogade og som mod vest slutter ved torvet. Hovedgaden fører direkte op til byens hovedtorv, Axeltorvet, som ses på fotoet til højre. Det var på dette torv, at der i hvert fald i mind barndom og ungdom blev holdt torvedage, hvor oplandets gartnere og frugtavlere falbød deres efterspurgte varer, som dels havde den fordel, at de var friske og dels at de var lidt billigere, end man kunne købe de samme varer for i byens forretninger. – Fotos: © 2001 Harry Rasmussen.

Det skete også, at tante gjorde indkøb på Torvet, byens centrale plads: Axeltorv, hvor man bl.a. kunne købe friske grøntsager, frugt og blomster, men det gjorde hun kun, når de ikke havde frugt, grønt og blomster fra deres egen kolonihave. Denne var beliggende i et kolonihaveområde lidt uden for byen, omtrent over for forlystelsesstedet Svingelen, og man kom dertil ved at cykle ud ad Løjtoftevej.

Middagsmaden hos min onkel og tante bestod til daglig som nævnt af en forret og en efterret. Noget af det bedste, jeg vidste, var, når vi skulle have krebinetter med stuede grøn-ærter og gulerødder og nye kartofler til. Ærterne, gulerødderne og kartoflerne var af egen avl. Det var en himmerigs mundfuld, som hvad krebinetterne angik, aldrig var noget, vi fik derhjemme, simpelthen fordi krebinettkødet var for dyrt. Hjemme fik vi i stedet frikadeller, hvilket jo også var ud-mærket, men de smagte altså ikke lige så godt, som tilfældet var med krebinetterne.

I den ferietid, jeg tilbragte hos min onkel og tante, fik vi god og veltillavet varm mad så godt som hver eneste dag, og forretten kunne veksle mellem medisterpølse, stegt flæsk, hakkebøf, frikadeller, krebinetter, stegt lever og lignende, og i reglen var der en ugentlig dag med fisk på menuen. Det kunne være stegte rødspætter, stegte ål eller hornfisk. Til maden blev der til daglig

enten drukket vand, saftevand eller mælk. Øl eller vin til de voksne og sodavand til os drenge kom kun på bordet om søndagen eller når der var gæster. Både min tante og onkel var kræsne i deres valg af mad, men min fætter Børge var især kræsen og kritisk, specielt hvad angik varm mad, som han stort set ikke brød sig meget om. De dage, hvor vi skulle have en ret, han ikke kunne lide, nægtede han simpelthen at spise. Onkel skældte ham ud og forlangte at han skulle spise den mad, der blev serveret for ham, men tante var mere eftergivende, og det var vel det, fætter Børge havde erfaret, og han vidste derfor at hans stædighed blev belønnet, for det endte gerne med, at han i stedet fik nogle stykker smørrebrød med den slags pålæg, han holdt mest af. Han holdt især meget af tomatmadder, og han kunne nemt spise tre-fire rundtenommer.

Dagens efterret bestod i reglen af hjemmelavet stikkelsbær-, rabarber-, hindbær- eller rødgrød, og i jordbærsæsonen af friske jordbær med sukker og fløde, eller af jordbærgrød. Både rabarberne og de her nævnte bærformer var i reglen fra min onkels og tantes egen kolonihave.

Om eftermiddagen, når onkel kom hjem fra arbejde, det vil sige omkring klokken fem, fik de voksne gerne kaffe og vi to knægte mælkete, og hertil spiste vi sigtebrød med marmelade eller puddersukker på. Klokken seks blev der serveret aftensmad, som bestod af smørrebrød, som min tante havde smurt, og det var altid friskt og lækkert, men ikke overdådigt og slet ikke fedt. Både Børge og jeg holdt meget af tomatmadder, så dem spiste vi gerne hver en rundtenom af. Desuden var der leverpostej, rullepølse, spegepølse og ost. På leverpostejen var der ofte hjemmelavet agurkesalat og på rullepølsen og spegepølsen sky, ligesom der var radiser til osten.

Efter aftensmaden cyklede vi alle fire i reglen en tur rundt i byen eller omegnen, og herunder kom vi jævnligt ud til Svingelen eller til kolonihaven, hvor det kunne ske, at vi plukkede ærter, kirsebær og jordbær, som vi spiste nogle af på stedet. I Svingelen var der jævnligt sang og musik fra en åben tribune, eller der var sommertivoli af den slags, som turnerer rundt fra by til by. Der var luftgynger, karruseller, skyde- og spilletelte og meget andet gøgl, men der var ikke noget af det, som Børge og jeg syntes særlig godt om, så derfor nøjedes vi med at se på.

Når det begyndte at mørkne, kørte vi hjem igen, og her fik vi aftente med sigtebrødsmadder til, og bagefter blev vi venligt men bestemt beordret ud på toilettet for at tisse af og vaske ansigt og hænder. Men tandbørstning var også her et ukendt fænomen, bortset fra, at min tante, som allerede dengang havde protese i overmundten, børstede sine tænder og skyllede mund morgen og aften, og ved sengetid blev gebisset lagt i et tandglas fyldt med vand, som stod

ved hendes natbord. Dette skete dog så diskret, at det kun var ved en ren tilfældighed, at jeg opdagede, at tante havde delprotese.

Cyklen var et vigtigt transportmiddel for de allerfleste mennesker i 1930'-40'erne, og selv ikke faglærte og funktionærer som f.eks. min onkel, havde råd til at holde bil. Min onkel og tante havde dog den luksus, at de en overgang i mine tidlige barndomsår ejede en halvstor motordrevet fritidsbåd, der havde en lille kahyt, som jeg holdt af at sidde inde i, når far og jeg var med min onkel og fætter ude at sejle i Nakskov havn og fjord. Men senere solgte de båden, og det var måske for pengene, de fik ved salget, at de havde købt en nyudstykket sommerhus-grund ude ved Maglehøj Strand.

En tidlig søndag formiddag cyklede vi til Majbølle, for at besøge farmor og bedstefar. Vi skulle spise middag hos dem og først køre hjem hen mod aften. Børge og jeg benyttede lejligheden til at se os omkring i den store have, hvor der foruden diverse grøntsager, såsom kartofler, gulerødder, agurker, porrer, løg, persille, kørvel og andet, også var både ærter, kirsebær, jordbær, hindbær, stikkelsbær og ribs og solbær at plukke og smage. Og vi kiggede langt efter de store blå blommer og Grev Moltke-pærerne, som desværre ikke var modne nok endnu, til at kunne spises. Begge dele havde jeg haft lejlighed til at smage, når vi besøgte mine farforældre, mens vi endnu boede i Tillitse.

EN ÅRLIG UDFLUGT

Min tante havde en et par år ældre søster, hvis navn var Martha, og hun var gift med en sadelmager ved navn Ejvind Hansen, som havde både værksted og lejlighed omme bag i en gård i Søndergade. Parret havde så vidt jeg husker to børn, datteren Lis og sønnen Leif, og sidstnævnte var som voksen ansat i mange år i en overordnet stilling hos FDB i Albertslund nær ved København. Denne familie deltog i reglen i den årlige familie- og venneudflugt til Kragenæs på Lollands nordkyst, lige som tilfældet også var med min tantes ovenfor nævnte veninde og dennes malermesterman. Deltagerne mødtes efter forud truffet nærmere aftale ved Løjtoftevej ud for Sukkerfabrikkens nordside, og herfra cyklede man i samlet flok til stedet, som ligger cirka 16 km stik nordøst for Nakskov. Alle havde madkurv og kaffe på termokande med, og man kunne købe øl, sodavand og is på stedets kro, hvor der var nogle udendørs faste borde og bænke, som man gerne måtte spise sin medbragte mad ved.

Vi børn fik gerne en gul sodavand til maden, mens mændene foretrak øl og brændevin, som efter et par stykker af slagsen satte humøret nogle grader i vejret. Enkelte damer, som f.eks. min tante, kunne godt lide en enkelt snaps til sildemaden, men det var sjældent at det blev til mere end denne ene dram, lige som det var uhyre sjældent at se damer drikke øl og spiritus dengang, og da

særlig ikke på offentlige steder. Damerne så i reglen mest frem til kaffen, som de kunne sidde længe over og nyde, og det hændte da, at den blev forstærket med nogle dråber af livets vand: akva vita.

Her ved Kragenæs var der også en badebro, og fra den var det en yndet leg for både børn og voksne at springe ud og fange rejer på havbunden. Der var i reglen masser af rejer inde på relativt lavt vand, så man kunne stå op med hovedet over vandet, og så dykke ned, hver gang man ville forsøge at fange nogle af disse helt specielt udseende dyr. Rejerne blev bragt i land og lagt i et fad eller en skål, og herunder afgik de ved døden, hvorefter de blev pillet og spist til den med-bragte mad.

Jeg prøvede også selv på at fange nogle rejer, men jeg var ikke særlig god til det, fordi jeg ikke kunne lide at tage på de små dyr, som gjorde et pludseligt hop eller spring, når man ville fange dem. Det er det, man kalder et rejehop, men jeg hoppede i reglen højere og hurtigere end rejen, jeg skulle fange. Jeg kunne heller ikke lide at pille rejer, en procedure, der jo består i, at man med et snuptag fjerner hoved, ben og den hårde skal, så kun dyrets relativt bløde del bliver tilbage. Men når først de var pillet, havde jeg ikke noget specielt imod at spise rejerne.

Nogle af mændene blev nødt til at snuppe sig en lille lur før hjemturen, for det hændte, at enkelte af dem havde fået en eller et par genstande for meget indenbords, og det gik gerne ud over balanceevnen. Den i reglen meget muntre og slagfærdige onkel Ejvind var en af de herrer, der havde brug for en god time på øjet, inden hjemturen kunne finde sted.

Hen på aftenen, men før lygtetændingstiden, blev der kaldt til samling og afgang, og så gik cykelturen langsomt og for nogles vedkommende lidt usikkert hjemad mod Nakskov, hvortil der var omtrent dobbelt så langt som på udturen. Dagens mange oplevelser og den bagende sol havde gjort os børn godt trætte, så pedalerne følte ekstra tunge at træde. For de voksnes vedkommende var det en blanding af solen, badningen, maden og - især - de våde varer, der besværliggjorde køreturen, og det var derfor en sagtmødig flok cyklister, der trampede ud ad landevejen på vej sydpå mod hjembyen.

MAGLEHØJ STRAND

Langt om længe nærmede dagen sig, da onkel skulle begynde sine fjorten dages ferie, og hvor vi skulle ligge på landet på deres sommerhusgrund ved Maglehøj Strand. Min onkel og tante havde endnu ikke fået noget sommerhus på grunden, men indtil videre havde de købt et brugt kolonihavehus på omkring 6 m², men da det ikke var stort nok til, at vi kunne sove i det, måtte vi

af samme grund ligge i telt. To telte blev opbevaret i huset eller skuret, som det jo nærmest var. Det var et par lave, hvide 4-mands telte, hvoraf det ene i dette tilfælde blev benyttet af tante, onkel, fætter Børge og mig. Det andet telt blev brugt af Ejvind, Martha, sønnen Leif og datteren Lis. I skuret var der desuden et kogested med primusapparat, hvor der blev kogt vand til kaffe og lavet mad, og desuden opbevaredes her forskellige gryder, stegepander og andet, som der normalt ville være brug for under landliggertiden.

Toiletbesøg var i øvrigt ikke noget problem, for lige over for grunden lå der en stor åben plads, og i dens sydlige udkant var der en forholdsvis stor træbygning med tilbygninger, der rummede toiletter og brusebad. Hertil var der adgang for sommerhusbeboerne og strandens besøgende, enten via diget eller det fællesareal, der lå foran. I den centrale del af træbygningen lå stedets blanding af kiosk, købmandshandel og restaurant, og ved siden af denne var der en trappe med adgang til et udsigtstårn, som var så tilpas højt, at det ragede op over det tæt ved liggende dige, således at man kunne kigge vidt ud over havet eller ind over det flade land.

Selv om ovenstående to fotos, som er optaget ved Maglehøj Strand i august 2006, ikke yder stedet og stranden retfærdighed, så har jeg alligevel valgt at gengive dem her, nemlig i mangel af bedre. Senere vil der blive lejlighed til at bringe nogle fotos fra 1940'erne, når dette årtid bliver omtalt her. – På fotoet til venstre ses min svigersøns forældre: Kaj Grye Pedersen og Hanne Pedersen, og til højre for dem min egen person. – På fotoet til højre ses min kære viv Birgit, som vist nok demonstrerer, at med en så ren og frisk luft, som der er dér, får man kræfter og godt humør. – Fotos: © 2006 Harry Rasmussen.

Turen ud til Maglehøj Strand foregik som sædvanligt på cykel, men denne gang var vores cykler pakket med en del grej og madvarer, som vi nødvendigvis måtte have med. Det var meningen, at Ejvind, Martha og datteren Lis skulle følge efter senere på dagen. Vejret var nogenlunde godt og solen skinnede, men ikke fra en skyfri himmel, da vi kørte fra Nakskov og ud ad den vej, som jeg med mine forældre havde kørt så forholdsvis ofte, når vi skulle fra Tillitse til Nakskov og retur. Men ved Spidsby fortsatte vi lige ud, hvorved vi kørte udenom Tillitse og mere direkte til Maglehøj. Undervejs passerede vi Majbølle

Saftstation, hvor min bedstefar arbejdede som lokomotivfører af tipvognstog. Men der var ikke tid til at aflægge besøg, for det gjaldt om at nå ud til stranden og få sat teltene op, inden det blev for sent på dagen.

Teltene blev slået op på den græsbevoksede grund, et stykke fra hinanden, men sådan, at det telt, som onkel, tante, Børge og jeg skulle sove i, lå tættest ved den grusvej, der fra den asfalterede vej førte ind til sommerhusarealet. Mellem denne vej og grunden, var der en lav afvandringsgrøft. Uheldigvis tog man ikke vejrguderne i ed, og glemte derfor at grave en rende rundt om teltene, hvor eventuelt regnvand kunne sive ned. Vi havde kun soveposer at ligge i på den bare grønsvær, og det føltes jo lidt hårdt, og kroppen var mørbanket, når man vågnede om morgenen.

Det blev hen på aftenen, uden at Ejvind med kone, søn og datter var dukket op, og tante talte derfor om, at der måtte være kommet noget i vejen og at de derfor nok først ville ankomme den næste dag, som var en søndag. Men vi andre hyggede os, gik tur op på diget og hen ad stranden, og efter en times spadseretur vendte vi tilbage til familiens base, hvor tante arrangerede aftensmad, der som altid bestod af smørrebrød. Hen på aftenen fik vi som sædvanligt te og sigtebrødsadder, og trætte efter den lange dag krøb først Børge og jeg og siden tante og onkel i hver vores sovepose i teltet. Længe lå vi og småsnakkede, inden vi til sidst faldt i søvn under de for os alle fire uvante og noget ubekvemme forhold.

Allerede denne første nat blev det et silende regnvejr, som teltene, der tilmed ikke havde oversejl, ikke var tilstrækkeligt imprægnerede til at kunne modstå. Resultatet blev, at i løbet af natten begyndte regnvandet at dryppe fra den sjaskvåde teltdug og lige ned i hovedet på os. Værre var det imidlertid, at også soveposerne blev våde, men vi kunne ikke gøre andet, end at holde ud til næste morgen, når det blev lyst. Hen på morgenen stilnede regnen heldigvis af, så vi kunne rejse os og gå udenfor og tage bestik af situationen. Onkel og tante tog stort set situationen med godt humør, selvom de var lidt smånavne over, at vejret ikke artede sig bedre.

Tante tog os to drenge og de halvvåde soveposer med over til toiletbygningen, hvor vi var i tørvejr og kunne skifte til tørt tøj og få håret tørret, og soveposerne kunne blive hængt op til tørring. Tisse skulle vi jo også, og bagefter fik vi kaffe med rundstykker og horn i stedets cafeteria. Onkel var i mellemtiden også kommet til. Han havde bl.a. brugt tiden til at grave render omkring teltene, fortalte han.

Efterhånden kom vi alle til hægterne igen, og kunne nu gå tilbage til grunden og teltene, som da heldigvis også så småt var ved at tørre. Solen begyndte også at

titte frem mellem regnskyerne, og dermed steg humøret også adskillige grader. Det var tilmed et herligt sted, hvorfra vi ved at gå op over det forholdsvis høje dige nemt kunne komme ned til forstranden med det dejligste fine, hvide sand, som dog i vandkanten var mere eller mindre fyldt med opskyllede, men heldigvis i reglen afrundede, mindre sten. Bølgerne skyllede i rytmisk gentagne bølger op på forstranden, hvor de efterlod skum, løs tang og muslingeskaller, og somme tider også nogle uheldige vandmænd, og sjældnere en brandmand. Når man ville ud og bade og havde passeret det forreste område med sten og høje bølger, mødte man først en forholdsvis dyb rende, hvor der var en kraftig strøm, men når man kom ud forbi denne, var vandet roligere og havbunden jævn og blød over store strækninger. Hist og her var der dog brune og lidt hårde tangplanter med blærer, som gjorde lidt ondt at træde på med de bare fødder, men som vi ofte fornøjede os med at klemme ud, så det gav et lille knald.

To til tre meter fra strandkanten gik vandet sådan en størrelse som mig til op over brystet, men hvis man bevægede sig længere ud, enten ved at gå eller svømme, kom man til første sandrevle, og her var der ikke særlig dybt. Så vidt jeg husker, var der også en stor sandrevle længere ude, men eftersom vanddybden mellem de to revler var så stor, at jeg ikke kunne bunde, turde jeg ikke svømme ud til anden revle.

Det evindeligt gentagne og rytmiske brus fra brændingen, kunne høres langt inde fra land, og den lyd sov man ind ved om aftenen og vågnede man op ved om morgenen, og det var simpelthen herligt.

For Børge og mig gik dagene ved Maglehøj mest med at bade, dase og småsnakke. Lejlighedsvis gik vi over i kiosken, for at købe os en ispind eller noget slik, som vi så satte os og spiste ved et af de faste borde og de dertil hørende bænke, der stod på fællesarealet foran kioskbygningen. Så længe vejret var godt, havde vi ingen problemer med at få tiden til at gå, og hvis det blev halvdårligt vejr, lagde vi os i teltet og læste i de medbragte ugeblade. Og hvis det regnede, satte vi os over i udkigstårnet og kiggede ud over havet, for at se, om vi kunne få øje på skibe, der sejlede forbi langt ude mod horisonten.

Tidligt søndag formiddag kom moster Martha, hendes mand Ejvind og deres to halvstore børn, Leif og Lis, cyklende på besøg, og så havde vi nogle at bade sammen med og snakke med om løst og fast. Det kunne da hænde, at vi børn opholdt os på stranden i den lune sommeraften, hvor vi havde sat os godt tilrette og i ly i en sandgryde, og så blev der udvekslet mere eller mindre vandede og vovede vittigheder og gruelige spøgelseshistorier. Lis, der så vidt jeg husker var lidt ældre end mig, var især god til at fortælle uartige vitser, så at i hvert fald jeg rødmede, og grumme spøgelseshistorier, som vi dog mest

grinede af. Men de havde alligevel gjort deres virkning, for jeg husker, at når vi gik hjemad i halvmørket sent på aftenen, kiggede vi os lidt ængstelige omkring, når vi passerede stedet omkring kiosken, som kun lå oplyst af en enkelt søvnlampe.

Om dagen hyggede de voksne sig mest med at spise frokost, middags- og aftensmad, og drikke kaffe og snakke, Johannes og Ejvind om de indenrigske og udenrigske politiske nyheder, og deres eget respektive arbejde. Alma og Martha snakkede mest om familieforhold og de små praktiske og nære hverdagsting. Men jeg opfattede også, at de med bekymrede miner talte om, at onkel Ejvind var tilbøjelig til at kigge lidt for dybt i flasken, også til daglig, og det gjorde især hans kone ked af det, så meget, forstod jeg på de voksne, at hun en overgang tænkte på skilsmisse, noget der var en stor sjældenhed dengang. Hun nøjedes dog kun med at tænke på det.

Der blev ikke noget ud af overnatning for Ejvind, Martha og børns vedkommende i denne omgang, for han havde ikke ferie og de skulle derfor hjemmallerede samme dags aften. Alt for hurtigt gik timerne og klokken blev omkring 21,30, hvor gæsterne skulle bryde op og cykle hjem til Nakskov. Det var vi vist nok alle lidt kede af lige i øjeblikket, også Børge og jeg, som kom godt ud af det med Leif og Lis, men vi glemte det snart, da trætheden efter dagens oplevelser begyndte at melde sig og det var tid til at krybe i soveposerne.

Til daglig havde min tante nok at se til med at gøre indkøb, lave mad til fire personer, og med at vaske klatvask og andre praktiske gøremål. Ind imellem fik hun dog også tid til at slappe lidt af, hygge sig og læse i et af sine ugeblade, og måske en sjældent gang gå en tur i vandet, så hun havde bestemt ingen problemer med at få tiden til at gå. Desuden hjalp hun ind imellem onkel med nogle af de ting, der krævede en hjælpende hånd.

Min onkel havde til daglig travlt med at opføre træstilladset til den udvidelse af skuret bagtil, som ville medføre, at der dels blev bedre indendørs plads og dels et antal køjer til at sove i. Så vidt jeg husker blev der lavet i alt seks køjer i tilbygningen, tre i venstre side og tre i højre side, således at der var en plads eller gang i midten. Træstilladset skulle udvendigt beklædes med imprægneret sækkelærred og taget dækkes med tagpap.

Det var et stort arbejde, og da det var vigtigt at få det lavet hurtigst muligt, havde det oprindeligt været meningen, at onkel Ejvind skulle have hjulpet sin svoger, men det blev der ikke noget af den nævnte søndag, hvor han og kone og børn havde været på besøg. Blandt andet derfor lykkedes det heller ikke for min onkel at blive færdig med tilbygningen på de tre uger, han havde ferie, og som vi tilbragte ved Maglehøj Strand. Men han havde da fået lagt tagpap på og

beklædt ydersiden af stilladset med sækkelærred, som blev malet med grøn, vandskyende oliemaling. Indretningen med køjer og andet, måtte vente med at blive lavet i de kommende weekender.

Den sidste søndag af ferien pakkede vi hen under aften vort habengut og cyklede hjem til Nakskov og om til Tollesensvej, som forekom os indelukket og snæver i forhold til den friske saltvandsluft, frie udsigt og høje himmel ved Maglehøj Strand. Men på den anden side set var det også rart at komme til at sove i en rigtig seng igen, og at være fri for den efterhånden evindelige og ensformige brusen fra havets brænding.

Allerede næste morgen skulle Johannes begynde på sit arbejde igen, og det var tegnet til, at dagene atter begyndte at gå i den vante rutine. Men det havde jeg det godt med, for jeg har alle dage syntes at livet var bedst og tryggest, når dagene fulgte et bestemt og fastlagt mønster. Alma genoptog da også sine sædvanlige pligter og gøremål, og Børge og jeg drev tiden væk på bedst mulig måde, sådan som vi jo faktisk også havde gjort i den tid af ferien, der allerede var gået.

(Fortsættes i afsnit 26)